ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠ' ΑΚΡΟΑΤΗΡΙΟΥ ΣΥΖΗΤΗΣΗ
στην υπόθεση 84/85 *

I — Γενικό νομικό πλαίσιο και ιστορικό της υπόθεσης

1. *Γενικό νομικό πλαίσιο της διαφοράς*

Το άρθρο 123 της Συνθήκης ΕΟΚ προβλέπει την ίδρυση Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (στο εξής: το Ταμείο) το οποίο έχει ως αποστολή, κατά τη διάταξη αυτή, «να προωθεί εντός της Κοινότητας τις δυνατότητες απασχολήσεως και τη γεωγραφική και επαγγελματική κινητικότητα των εργαζομένων». Κατά το άρθρο 124 της Συνθήκης, το Ταμείο διοικείται από την Επιτροπή η οποία, στο έργο αυτό, επικουρείται από μια συμβουλευτική επιτροπή. Κατά το άρθρο 126, το Συμβούλιο μπορεί, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να αποφασίσει «ότι το σύνολο ή μερος των συνδρομών που προβλέπει το άρθρο 125 δεν θα χορηγούνται πλέον» και «να καθορίσει τα νέα καθήκοντα που είναι δυνατόν να ανατεθούν στο Ταμείο στο πλαίσιο της αποστολής του, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 123». Το άρθρο 127 επιβάλλει στο Συμβούλιο να θεσπίσει «τις αναγκαίες διατάξεις για την εφαρμογή των άρθρων 124 μέχρι και 126» περιλαμβανομένων και των λεπτομερειών σχετικά με τους όρους υπό τους οποίους παρέχεται η κατά το άρθρο 125 συνδρομή του Ταμείου.

Προς το σκοπό αυτό, το Συμβούλιο εξέδωσε την απόφαση 83/516/ΕΟΚ, της 17ης Οκτωβρίου 1983, για την αποστολή του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΕ L 289, σ. 38), κατά την οποία το Ταμείο ευνοεί την εφαρμογή πολιτικών που έχουν ως σκοπό αφενός να παρέχουν στο εργατικό δυναμικό τα αναγκαία επαγγελματικά προσόντα και αφετέρου να αυξήσουν τις δυνατότητες απασχολήσεως (άρθρο 1, παράγραφος 1). Το άρθρο 3, παράγραφος 1, ορίζει ότι:

«η συνδρομή του Ταμείου μπορεί να παρέχεται για ενέργειες που πραγματοποιούνται στα κράτη μέλη στο πλαίσιο της πολιτικής που ασκούν στην αγορά εργασίας. Οι ενέργειες αυτές περιλαμβάνουν ιδιαίτερα τις ενέργειες που προορίζονται να βελτιώσουν τις δυνατότητες των νέων για απασχόληση, ιδίως με μέτρα επαγγελματικής κατάρτισης μετά την περάτωση της πλήρους υποχρεωτικής σχολικής τους εκπαίδευσης».

Κατά το άρθρο 4, παράγραφος 1, η συνδρομή του Ταμείου μπορεί να παρέχεται προεχόντως για να διευκολύνεται η απασχόληση των νέων ηλικίας κάτω των 25 ετών. Η συνδρομή του Ταμείου ανέρχεται γενικά σε 50 % των δαπανών που μπορούν να τύχουν της συνδρομής του (άρθρο 5, παράγραφος 1) και σε κατ' αποκοπήν ποσά (άρθρο 5, παράγραφος 4). Κατά το άρθρο 6, παράγραφος 1, η Επιτροπή αποφασίζει, πριν από την 1η Μαΐου κάθε έτους και για τα τρία επόμενα οικονομικά έτη:

«... τις κατευθύνσεις για τη διαχείριση του Ταμείου που καθορίζουν τις ενέργειες οι οποίες ανταποκρίνονται στις κοινοτικές προτεραιότητες που καθορίζει το Συμβούλιο και, ιδίως, στα προγράμματα δράσης στον τομέα της απασχόλησης και της επαγγελματικής κατάρτισης».

Κατ' εφαρμογή της απόφασης 83/516/ΕΟΚ, το Συμβούλιο εξέδωσε τον κανονισμό 2950/83, της 17ης Οκτωβρίου 1983 (ΕΕ L 289, σ. 1). Κατά το άρθρο 1 του κανονισμού αυτού, μπορούν να τύχουν της συνδρομής του Ταμείου οι δαπάνες που προορίζονται να καλύψουν, μεταξύ άλλων, τη χορήγηση ενισχύσεων υπέρ των νέων έως 25 ετών που ζητούν εργασία και είναι άνεργοι για μεγάλο χρονικό διάστημα. Στην περίπτωση αυτή πρόκειται για ενισχύσεις για πρόσληψη σε πρόσθετες θέσεις εργασίας ή για τοποθέτηση σε εργασία εντός προγραμμάτων που αποσκοπούν στη δημιουργία πρό-

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

σθετων θέσεων εργασίας και ανταποκρίνονται σε συλλογικές ανάγκες. Οι ενισχύσεις αυτές παρέχονται για μέγιστη χρονική περίοδο 12 μηνών κατ' άτομο.

Το άρθρο 2 του προαναφερόμενου κανονισμού ορίζει ότι, για τις δαπάνες αυτές, η συνδρομή του Ταμείου ανέρχεται σε 15 % του μέσου ακαθάριστου μισθού των βιομηχανικών εργατών του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους. Κατά τη δεύτερη παράγραφο του ίδιου άρθρου:

« η Επιτροπή καθορίζει πριν από την 1η Αυγούστου κάθε έτους το ύψος της συνδρομής που θα χορηγείται κατά το επόμενο οικονομικό έτος κατ' άτομο και ανά χρονική μονάδα, για κάθε κράτος μέλος, και τα δημοσιεύει στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* ».

Βάσει των προαναφερόμενων πράξεων του Συμβουλίου, η Επιτροπή, με την απόφαση 83/621 της 30ής Νοεμβρίου 1983 (ΕΕ L 350, σ. 25), καθόρισε τα ποσά της συνδρομής του ΕΚΤ για τις δαπάνες ενισχύσεων για προσλήψεις και για τοποθέτηση σε εργασία για το οικονομικό έτος 1984, κατ' άτομο και ανά εβδομάδα, για κάθε κράτος μέλος. Το ποσό που καθορίστηκε για το Ηνωμένο Βασίλειο ανερχόταν σε 19,50 στερλίνες (UKL).

Κατ' εφαρμογή του άρθρου 6, παράγραφος 1, της προαναφερόμενης απόφασης του Συμβουλίου 83/516/ΕΟΚ, η Επιτροπή δημοσίευσε στις 10 Ιανουαρίου 1984 τις κατευθύνσεις της για τα οικονομικά έτη 1984 μέχρι 1986 (ΕΕ C 5, σ. 2).

2. *Πραγματικά περιστατικά*

Το Ηνωμένο Βασίλειο υπέβαλε στις 13 Μαρτίου 1984 τις αιτήσεις του για τις δαπάνες που έπρεπε να γίνουν το 1984, βάσει του άρθρου 4, παράγραφος 1, και του άρθρου 10, παράγραφος 4, του κανονισμού 2950/83. Το κύριο πρόγραμμα δημιουργίας θέσεων εργασίας στο Ηνωμένο Βασίλειο που μπορούσε να τύχει της συνδρομής του ΕΚΤ ήταν το « Community Programme » (πρόγραμμα αλληλεγγύης) υπό τη διαχείριση της « Manpower Services Commission » (στο εξής: MSC). Το πρόγραμμα αυτό είχε ως σκοπό τη δημιουργία πρόσθετων προσωρινών θέσεων εργασίας, με πλήρες και με μειωμένο ωράριο, οπότε θα παρείχετο έτσι η δυνατότητα επί μεγάλο χρονικό διάστημα σε ανέργους και σε νέους ανέργους κάτω των 25 ετών να εργαστούν προς όφελος του οικείου δήμου ή κοινότητας. Οι αιτήσεις του Ηνωμένου Βασιλείου αφορούσαν επίσης παρόμοια προγράμματα υπό τη διαχείριση των αρχών τοπικής αυτοδιοικήσεως. Αφού οι αιτήσεις αυτές, καθώς και οι αιτήσεις των άλλων κρατών μελών για το 1984, εξετάστηκαν τον Ιούνιο του 1984 από τη συμβουλευτική επιτροπή, η Επιτροπή έλαβε απόφαση στις 23 Ιουλίου 1984 για τις περισσότερες από τις αιτήσεις αυτές. Η απόφαση αυτή που φέρει τον αριθμό C(84) 1076 δεν δημοσιεύτηκε αλλά κοινοποιήθηκε στα κράτη μέλη τον Αύγουστο του 1984. Περιελάμβανε ένα μόνο άρθρο που μπορούσε να παραγάγει έννομα αποτελέσματα, επακολουθούσαν δε ογκωδέστατες ατομικές αποφάσεις. Οι αποφάσεις αυτές συμπληρώνονταν με μια σημείωση που ήταν διατυπωμένη ως εξής:

« Κατά το μέτρο που ορισμένα από τα ποσά αυτά τα οποία αφορούν ενέργειες πρόσληψης ή τοποθέτησης σε εργασία που εμπίπτουν στην απόφαση 83/621/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 30ής Νοεμβρίου 1983, και που ο αριθμός των πραγματικών ωρών εργασίας ανά εβδομάδα δεν έχει αναφερθεί ακόμη, τα ποσά αυτά υπολογίζονται με βάση θέσεις εργασίας πλήρους ωραρίου. Σε περίπτωση θέσεων εργασίας με μειωμένο ωράριο, τα ποσά αυτά θα υπολογίζονται κατ' αναλογία του αριθμού των πραγματικών ωρών εργασίας κατά το χρόνο της πληρωμής ».

Μετά την παραλαβή της απόφασης αυτής, το βρετανικό Υπουργείο Εργασίας απευθύνθηκε στην Επιτροπή προβάλλοντας ότι ορισμένες αιτήσεις του Ηνωμένου Βασιλείου δεν είχαν περιληφθεί στην απόφαση, ιδίως η ενίσχυση για το « Community Programme », συγχρόνως δε αμφισβήτησε την απόφαση όσον αφορά την απασχόληση με μειωμένο ωράριο. Την παρέμβαση αυτή ακολούθησε ανταλλαγή

αλληλογραφίας μεταξύ του Υπουργείου και της Επιτροπής και η υποβολή των αιτήσεων για το έτος 1985, που υποβλήθηκαν πριν από τις 21 Οκτωβρίου 1984, τελευταία ημερομηνία υποβολής των αιτήσεων.

Στις 19 Δεκεμβρίου 1984, η Επιτροπή εξέδωσε νέα απόφαση, την υπ' αριθμό C(84) 1941, προς αντικατάσταση της προαναφερόμενης απόφασης της 23ης Ιουλίου 1984, η οποία περιελάμβανε την εξής αιτιολογική σκέψη:

« θεωρώντας ότι είναι αναγκαίο να υπολογιστούν εκ νέου οι ενισχύσεις για την απασχόληση τόσο για τις ενέργειες με μερική απασχόληση όσο και για τις ενέργειες υπέρ των μη μισθωτών και ότι από το νέο αυτόν υπολογισμό θα προκύψουν νέες διαθέσιμες πισθώσεις ... ».

Η απόφαση αυτή περιέλαβε επίσης την ενίσχυση για το πρόγραμμα αλληλεγγύης MSC υπέρ των νέων κάτω των 25 ετών [που είχε παραλειφθεί στην απόφαση C(84) 1076 της 23ης Ιουλίου 1984] και την ενίσχυση για παρόμοια προγράμματα υπέρ των νέων διαχειριζόμενα από τις αρχές της τοπικής αυτοδιοικήσεως, αλλά απέρριψε, ως μη δυνάμενα να τύχουν της συνδρομής του Ταμείου, ορισμένα τμήματα των προγραμμάτων αυτών συνολικού ύψους 13 083 004 UKL.

Η απόφαση C(84) 1941 της 19ης Δεκεμβρίου 1984 περιέλαβε επίσης μια αναθεωρημένη διατύπωση της σημείωσης σχετικά με τις μειώσεις που θα εφαρμόζονταν για τις θέσεις εργασίας μειωμένου ωραρίου που είχε ως εξής:

« Σε περίπτωση κατά την οποία ένα από τα ποσά αυτά αφορά τις ενέργειες πρόσληψης και τοποθέτησης σε εργασία και καλύπτεται από την απόφαση 83/621/ΕΟΚ της 30ής Νοεμβρίου 1983, το αντίστοιχο κατ' αποκοπή ποσό εφαρμόζεται για θέσεις εργασίας με πλήρη απασχόληση.

Για τις θέσεις εργασίας με μερική απασχόληση, ο συντελεστής του κατ' αποκοπή ποσού μειώνεται κατά το ήμισυ. »

Εν συνεχεία, η Επιτροπή απηύθυνε στα κράτη μέλη συνοπτικό πίνακα των ποσών που περιλαμβάνονταν στην απόφαση αυτή με τίτλο « Παράρτημα της απόφασης της Επιτροπής C(84) 1941 της 19ης Δεκεμβρίου 1984 ».

Στο εξώφυλλο της απόφασης υπήρχε η εξής σημείωση:

« *Σημείωση:* Η απόφαση αυτή τροποποιεί και αντικαθιστά όλες τις προγενέστερες αποφάσεις για το οικονομικό έτος 1984. »

Εξάλλου, η Επιτροπή απηύθυνε στη συμβουλευτική επιτροπή και στην κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου τα από 19 και 21 Δεκεμβρίου 1984 έγγραφα αντιστοίχως, με τα οποία εξηγούσε, μεταξύ άλλων, τη μέθοδο υπολογισμού του ύψους της ενίσχυσης για τις θέσεις εργασίας με μειωμένο ωράριο. Παρόμοιο έγγραφο είχε αποσταλεί στην ιρλανδική κυβέρνηση. Τα έγγραφα που απευθύνθηκαν στις δύο κυβερνήσεις δεν έχουν δημοσιευτεί.

Όσον αφορά το οικονομικό έτος 1985, η Επιτροπή, με την απόφαση 84/429/ΕΟΚ της 27ης Ιουλίου 1984, που δημοσιεύτηκε στις 11 Σεπτεμβρίου 1984 (ΕΕ L 241, σ. 23), καθώρισε τα ποσά των συνδρομών για κάθε κράτος μέλος· το ποσό για το Ηνωμένο Βασίλειο ανήρθε σε 20,75 UKL. Το άρθρο 2 της απόφασης αυτής περιέλαβε την εξής διάταξη που δεν υπήρχε στην απόφαση 83/621/ΕΟΚ:

« Τα ποσά που αναφέρονται στο άρθρο 1 αφορούν ενέργειες πρόσληψης και τοποθέτησης σε εργασία πλήρους απασχόλησης. Σε περίπτωση μερικής απασχόλησης, τα ποσά υπολογίζονται ανάλογα με τον αριθμό των ωρών εργασίας με βάση τις σαράντα ώρες εβδομαδιαίας εργασίας. »

II — Έγγραφη διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

Με δικόγραφο που κατέθεσε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 2 Απριλίου 1985, το Ηνωμένο Βασίλειο άσκησε την παρούσα προσφυγή.

Η έγγραφη διαδικασία εξελίχθηκε κανονικά. Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή και αφού άκουσε το γενικό εισαγγελέα, το Δικαστήριο αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων.

Η *κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου* ζητεί από το Δικαστήριο:

— να ακυρώσει την απόφαση C(84) 1941 της Επιτροπής, της 19ης Δεκεμβρίου 1984, καθόσον η απόφαση αυτή μειώνει κατά 13 083 004 UKL τις ενισχύσεις του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου προς το Ηνωμένου Βασίλειο στο πλαίσιο των μέτρων για νέους κάτω των 25 ετών·

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

Η *Επιτροπή* ζητεί από το Δικαστήριο:

— να κρίνει την προσφυγή αβάσιμη·

— να καταδικάσει το Ηνωμένο Βασίλειο στα δικαστικά έξοδα.

III — Ισχυρισμοί και επιχειρήματα των διαδίκων

Προς στήριξη των αιτημάτων της, η *κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου* προβάλλει τους ακόλουθους επτά λόγους ακυρώσεως:

— η απόφαση μεταβάλλει αναδρομικώς τα κριτήρια συνδρομής του Ταμείου παραβλάπτοντας τα δικαιώματα και τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη του Ηνωμένου Βασιλείου·

— εκδίδοντας την απόφαση αυτή η Επιτροπή παραβίασε την αρχή της ασφάλειας του δικαίου·

— ο κανόνας της Επιτροπής για τον υπολογισμό των εν λόγω ενισχύσεων και ο τρόπος με τον οποίο τον θέσπισε και τον εφάρμοσε αντιβαίνουν προς την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης·

— η Επιτροπή παρέλειψε να λάβει τη γνώμη της συμβουλευτικής επιτροπής που συστάθηκε με το άρθρο 124 της Συνθήκης ΕΟΚ·

— καμιά από τις αποφάσεις της Επιτροπής δεν συγκεντρώνει τις τυπικές προϋποθέσεις και καμιά από αυτές δεν μπορεί να θεωρηθεί ως παράγουσα έννομα αποτελέσματα·

— οι μειώσεις που έγιναν με την απόφαση C(84) 1941 της 19ης Δεκεμβρίου 1984 δεν είναι καθόλου σύμφωνες με το παράρτημα της απόφασης αυτής ως προς τις θέσεις εργασίας με μειωμένο ωράριο·

— αντίθετα προς το άρθρο 190 της Συνθήκης, καμιά από τις αποφάσεις της Επιτροπής ως προς τις θέσεις εργασίας με μειωμένο ωράριο δεν είναι ή δεν είναι επαρκώς αιτιολογημένη.

Η *Επιτροπή*, αντιθέτως, αμφισβητεί καθ' ολοκληρίαν τα επιχειρήματα που προβάλλει με τα υπομνήματά της η βρετανική κυβέρνηση και τα αιτήματα που περιλαμβάνονται σ' αυτά.

Ως προς τους προαναφερόμενους λόγους, η βρετανική κυβέρνηση και η Επιτροπή προβάλλουν τα ακόλουθα επιχειρήματα.

1. *Αναδρομική εφαρμογή ενός νέου κριτηρίου διαχειρίσεως*

Η *βρετανική κυβέρνηση* ισχυρίζεται ότι με την προσβαλλόμενη απόφαση υιοθετήθηκε ερμηνεία του όρου « εβδομάδα » η οποία, στο πλαίσιο της κανονιστικής ρυθμίσεως που έχει εφαρμογή στις ενέργειες του Ταμείου, είναι νομικά εσφαλμένη. Καθορίζοντας με την απόφαση 83/621/ΕΟΚ, της 30ής Νοεμβρίου 1983, τα ποσά της συνδρομής του Ταμείου για το οικονομικό έτος 1984 κατ' άτομο και ανά χρονική μονάδα, η Επιτροπή δεν μπορούσε να καθορίσει τον όρο « εβδομάδα » ως εβδομάδα εργασίας με πλήρες ωράριο. Αντίθετα, στο πλαίσιο αυτό, ο εν λόγω όρος έπρεπε απλώς να χρησιμοποιηθεί ως χρονική μονάδα χωρίς να λαμβάνεται υπόψη ο αριθμός των πραγμα-

τικών ωρών εργασίας. Κατά συνέπεια, οι μειώσεις του ποσού της ενίσχυσης για τις θέσεις εργασίας με μειωμένο ωράριο δεν έπρεπε να είχαν εφαρμοστεί. Η ερμηνεία αυτή επιρρωνύεται από το γεγονός ότι ο ορισμός του όρου « εβδομάδα », ως αντιπροσωπεύουσας σαράντα ώρες, υιοθετήθηκε μόνο για το οικονομικό έτος 1985 με την απόφαση 84/429/ΕΟΚ, της 27ης Ιουλίου 1984, και οι ανάλογες μειώσεις για τις θέσεις εργασίας με μειωμένο ωράριο είχαν προβλεφθεί ρητά με την απόφαση αυτή.

Ούτε οι διατάξεις που έχουν εφαρμογή ούτε η διοικητική πρακτική του Ταμείου επέτρεπαν στο Ηνωμένο Βασίλειο να λάβει υπόψη την ερμηνεία που έδωσε η Επιτροπή προτού η τελευταία προσθέσει την προαναφερθείσα σημείωση στην προσβαλλόμενη απόφαση. Πάντως, αν η Επιτροπή είχε τη δυνατότητα να θεσπίσει τον κανόνα που ισχυρίζεται ότι έχει θεσπίσει, δηλαδή ότι τα καθορισθέντα ποσά εφαρμόζονται μόνο για την εβδομάδα εργασίας με πλήρες ωράριο και ότι οι ανάλογες μειώσεις εφαρμόζονται ως προς την εβδομάδα εργασίας με μειωμένο ωράριο, δεν μπορούσε να το πράξει προσδίδοντας στον κανόνα αναδρομική ισχύ. Επ' αυτού, η βρετανική κυβέρνηση υπενθυμίζει τη νομολογία του Δικαστηρίου όσον αφορά το σεβασμό της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, ιδίως τις αποφάσεις της 25ης Ιανουαρίου 1979 (Racke, 98/78, ECR 1979, σ. 69, και Decker, 99/78, ECR 1979, σ. 101) και της 30ής Σεπτεμβρίου 1982 (Tunnel Refineries Ltd, 114/81, Συλλογή 1982, σ. 3189).

Κατά τη βρετανική κυβέρνηση, τόσο από τη διατύπωση της σημείωσης της Επιτροπής, της 19ης Δεκεμβρίου 1984, όσο και από τη σύγκριση των αποφάσεων 84/429/ΕΟΚ και 83/621/ΕΟΚ εμφαίνεται ότι ο κανόνας ως προς την εργασία με μειωμένο ωράριο που η Επιτροπή ισχυρίστηκε ότι θέσπισε για το οικονομικό έτος 1984 συνιστούσε παρέκκλιση από την πρακτική που είχε ακολουθήσει προηγουμένως και στην πραγματικότητα εμφανίστηκε για πρώτη φορά μόνο στην απόφαση ως προς το οικονομικό έτος 1985. Το Ηνωμένο Βασίλειο ισχυρίζεται ότι με τις αιτήσεις του δεν διέκρινε μεταξύ θέσεων εργασίας με πλήρες ωράριο και θέσεων εργασίας με μειωμένο ωράριο και ότι ο εν λόγω κανόνας δεν είχε ακόμη εφαρμοστεί στις αιτήσεις που είχαν εγκριθεί τον Ιούλιο του 1984. Η Επιτροπή έθεσε το ζήτημα για πρώτη φορά μόνο μετά τη συνεδρίαση της συμβουλευτικής επιτροπής (της οποίας εξάλλου ουδέποτε ζητήθηκε η γνώμη επί του ζητήματος αυτού). Η ίδια η Επιτροπή δεν είχε καταλήξει σε οριστική λύση πριν από το Δεκέμβριο του 1984 και είχε ακόμη αμφιβολίες όσον αφορά την εφαρμογή του.

Η βρετανική κυβέρνηση υπογραμμίζει ότι δεν αμφισβητεί καταρχήν τις μειώσεις για την εργασία με μειωμένο ωράριο, αλλά αποκλειστικά τον παράνομο κατά τη γνώμη της τρόπο, με τον οποίο έγιναν οι μειώσεις για το 1984. Αντίθετα, αναγνωρίζει τη νομιμότητα της απόφασης ως προς το οικονομικό έτος 1985.

Τέλος, η βρετανική κυβέρνηση αμφισβητεί ότι η δική της συμπεριφορά οδήγησε την Επιτροπή να διασαφηνίσει ρητά αυτό που είχε προηγουμένως θεωρήσει ως προφανές. Πράγματι, η βρετανική κυβέρνηση αγνοούσε τη σχεδιαζόμενη μείωση για την εργασία με μειωμένο ωράριο μέχρις ότου τον Αύγουστο του 1984 παρέλαβε την απόφαση της Επιτροπής της 23ης Ιουλίου 1984, δηλαδή αφού είχε εκδοθεί η απόφαση 84/429/ΕΟΚ. Οι πληροφορίες ως προς τον αριθμό των ωρών εργασίας δεν είχαν ποτέ χρησιμοποιηθεί για τον καθορισμό του ποσού της συνδρομής για ένα πρόγραμμα και για τη μείωση των πληρωμών του Ταμείου λόγω εργασίας με μειωμένο ωράριο. Η Επιτροπή δεν παρέθεσε ούτε ένα παράδειγμα μειώσεως που έγινε για το λόγο αυτό και, επομένως, δεν κατόρθωσε να αποδείξει την άποψή της.

Κατά την *Επιτροπή*, δεν μπορεί να γίνεται λόγος για αναδρομικότητα ούτε για βλάβη των

δικαιωμάτων και προσβολή των θεμιτών προσδοκιών του Ηνωμένου Βασιλείου, διότι ο κανόνας που έχει εφαρμογή στο μειωμένο ωράριο δεν είναι καθόλου νέος. Όσον αφορά τα πραγματικά περιστατικά, η Επιτροπή αμφισβητεί τον ισχυρισμό ότι, πριν από την προσβαλλόμενη απόφαση, το ποσό της συνδρομής του Ταμείου υπολογιζόταν πάντοτε ανεξάρτητα από τις ώρες εργασίας. Στην πραγματικότητα, το άρθρο 1, παράγραφος 2, του κανονισμού 3039/78 του Συμβουλίου (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/003, σ. 155), του οποίου η διατύπωση είναι παρόμοια με εκείνη του άρθρου 2 του προαναφερθέντος κανονισμού 2950/83 του Συμβουλίου, καθώς και η τελευταία αυτή διάταξη, είχαν πάντοτε ερμηνευτεί υπό την έννοια ότι η συνδρομή είναι ανάλογη με τις ώρες εργασίας.

Στις υποβαλλόμενες στο Ταμείο αιτήσεις, τόσο πριν από τις 23 Οκτωβρίου 1983 όσο και με το νέο έντυπο που ίσχυσε από 1ης Ιανουαρίου 1984 σύμφωνα με την απόφαση 83/673/ΕΟΚ της Επιτροπής, έπρεπε να αναφέρεται ο αριθμός των ωρών εργασίας. Κατά το άρθρο 2 της απόφασης 84/429/ΕΟΚ, η έννοια της οποίας είναι σαφέστατη για κάθε ώρα εργασίας που υπολείπεται των σαράντα ωρών εβδομαδιαίως, το ποσό μειώνεται κατά 1/40, αν ληφθεί υπόψη η μέση διάρκεια της εβδομάδας εργασίας στα διάφορα κράτη μέλη (που ανέρχεται σε 40 ώρες).

Όσον αφορά τις μειώσεις, η Επιτροπή εξηγεί ότι, ενόψει της συνεχούς δυσαναλογίας μεταξύ του ύψους των αιτήσεων συνδρομής που υποβάλλονταν και των διαθέσιμων πιστώσεων, επιβαλλόταν να καταρτιστεί πίνακας προτεραιοτήτων για το Ταμείο. Έτσι, το 75 % των πόρων του Ταμείου επιφυλάσσονται σήμερα, δυνάμει της αποφάσεως 83/516/ΕΟΚ, σε προγράμματα υπέρ των νέων κάτων των 25 ετών. Ο στόχος που συνίστατο στη διάθεση των περιορισμένων πόρων κατά τον πλέον αποτελεσματικό τρόπο οδήγησε την Επιτροπή να μειώσει τη συνδρομή του Ταμείου για δραστηριότητες με μειωμένο ωράριο.

Αντίθετα απ' ό,τι υποθέτει η βρετανική κυβέρνηση, η συνδρομή του Ταμείου δεν αντιστοιχεί αυτόματα στην οικονομική συμμετοχή των δημοσίων εθνικών αρχών. Η Επιτροπή διαθέτει ορισμένη διακριτική ευχέρεια όσον αφορά τον καλύτερο τρόπο διαχειρίσεως του Ταμείου. Με εξαίρεση την προκαταβολή του 50 % που καταβάλλεται αμέσως με την υποβολή της αίτησης στην περίπτωση των υφισταμένων προγραμμάτων, το υπόλοιπο καταβάλλεται μόνο μετά την παραλαβή της οριστικής αιτήσεως πληρωμής που συνοδεύεται με λεπτομερή έκθεση για τη σχετική ενέργεια, σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφος 4, του κανονισμού 2950/83. Συνεπώς, μόνο μετά την παραλαβή αυτής της έκθεσης (που αναφέρει το συνολικό αριθμό των πραγματικών ωρών εργασίας) είναι δυνατό να υπολογιστεί το ακριβές ποσό των δαπανών που μπορούν να τύχουν της συνδρομής του Ταμείου. Πριν από τον υπολογισμό αυτό, η βρετανική κυβέρνηση δεν είχε βάσιμο λόγο ώστε να συναγάγει το συμπέρασμα ότι, σε τελική ανάλυση, θα της καταβαλλόταν συγκεκριμένο ποσό.

Η Επιτροπή απορρίπτει ιδίως τον ισχυρισμό της βρετανικής κυβερνήσεως ότι, με την αμφισβητούμενη απόφαση, καθιερώθηκε εντελώς νέος κανόνας όσον αφορά την εργασία με μειωμένο ωράριο. Ο αριθμός των ωρών εργασίας έπρεπε πάντοτε να αναφέρεται στα έντυπα αιτήσεων για τη συνδρομή του Ταμείου, περιλαμβανομένων και των εντύπων που καθορίζονται με την απόφαση 84/673/ΕΟΚ για το οικονομικό έτος 1984. Αναγγέλλοντας με την απόφαση C(84) 1076 την πρόθεσή της να προβεί σε μειώσεις κατά το χρόνο πληρωμής και αντικαθιστώντας την απόφαση αυτή με την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή δεν έπραξε τίποτε άλλο παρά να επαναλάβει την προηγούμενή της πρακτική. Η διάταξη της απόφασης 84/429/ΕΟΚ, η οποία για πρώτη φορά περιλαμβάνει ρητά τον κανόνα της αναλογικής μειώσεως για την εργασία με μειωμένο ωράριο, δεν είχε περιληφθεί στην απόφαση με σκοπό να επιφέρει ουσιαστική τροποποίηση, αλλά αποκλειστικά να διαλύσει ενδεχόμενες αμφιβολίες που δημιουργήθηκαν από τη συμπεριφορά της βρετανικής κυβερνήσεως.

Προς στήριξη της ερμηνείας αυτής, η Επιτροπή αναφέρεται ακόμη στο γεγονός ότι, κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 2 του κανονισμού 2950/83, η συνδρομή του Ταμείου καθορίζεται σε ένα κατ' αποκοπήν ποσοστό του μέσου ακαθάριστου μισθού των βιομηχανικών εργατών του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους. Υιοθετώντας αυτή τη μέθοδο υπολογισμού, το Συμβούλιο θέλησε να συνδέσει τον αριθμό αυτόν με τις πραγματικές αμοιβές οι οποίες είναι συνάρτηση του αριθμού των ωρών εργασίας. Κατά την Επιτροπή, η μέθοδος υπολογισμού συνίσταται στο να λαμβάνονται υπόψη οι μέσες ωριαίες ακαθάριστες αμοιβές σε κάθε κράτος μέλος και να πολλαπλασιάζονται με τη μέση διάρκεια της εβδομάδας εργασίας ώστε να λαμβάνονται οι μέσες εβδομαδιαίες αμοιβές (βλέπε τον πίνακα στο παράρτημα 2 του υπομνήματος αντικρούσεως καθώς και τις δοθείσες εξηγήσεις με το παράρτημα του υπομνήματος ανταπαντήσεως). Εφόσον η μέση διάρκεια της εβδομάδας εργασίας στα κράτη μέλη ανέρχεται σε 40 περίπου ώρες, ο αριθμός αυτός χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό των αναλογικών πληρωμών. Το Ηνωμένο Βασίλειο είχε γνώση της μεθόδου αυτής υπολογισμού τουλάχιστον από το Σεπτέμβριο του 1983, από της παραλαβής του εγγράφου εργασίας της Επιτροπής της 26ης Σεπτεμβρίου 1983 (παράρτημα 2 του υπομνήματος αντικρούσεως). Δεν αμφισβήτησε ούτε τη μέθοδο αυτή ούτε τους υπολογισμούς της Επιτροπής για το 1984 ή το 1985 που περιλαμβάνονται στις αποφάσεις 83/621/ΕΟΚ και 84/429/ΕΟΚ. Κατά συνέπεια, δεν μπορεί να ισχυρίζεται ότι ο αριθμός των ωρών εργασίας δεν είναι κρίσιμος στον υπολογισμό της συνδρομής του Ταμείου.

Όσον αφορά τη σημείωση της 19ης Δεκεμβρίου 1984, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η σημείωση αυτή είχε ως μόνο σκοπό να αναφέρει την έκταση εφαρμογής της προσβαλλομένης αποφάσεως και να υπομνήσει την προγενέστερη πρακτική. Ασφαλώς, η Επιτροπή δεν εφάρμοσε αναλογικές μειώσεις με την απόφαση C(84) 1076 της 23ης Ιουλίου 1984, με την απόφαση όμως αυτή ανάγγειλε σαφώς ότι τέτοιες μειώσεις θα εφαρμόζονταν κατά την πληρωμή. Όσον αφορά το έγγραφο της 21ης Δεκεμβρίου 1984, η Επιτροπή παρατηρεί ακόμη ότι τα άλλα κράτη μέλη ζήτησαν εν τω μεταξύ αντίγραφο. Υποστηρίζει ότι μόλις πρόσφατα τα άλλα κράτη μέλη άρχισαν να υποβάλλουν στο Ταμείο προγράμματα που αφορούν θέσεις εργασίας με μειωμένο ωράριο. Αυτό εξηγεί επίσης το λόγο για τον οποίο δεν διαθέτει αρκετά παραδείγματα για την εφαρμογή του κανόνα για τις μειώσεις. (Στο παράρτημα του υπομνήματος ανταπαντήσεως το παράδειγμα που δίνεται με το υπόμνημα αντικρούσεως εξηγείται λεπτομερώς.)

2. *Παραβίαση της αρχής της ασφάλειας του δικαίου*

Η *βρετανική κυβέρνηση* ισχυρίζεται ότι, θεσπίζοντας τον κανόνα ως προς τις θέσεις εργασίας με μειωμένο ωράριο, η Επιτροπή παραβίασε την αρχή αυτή, καθότι ήταν αδύνατο στα κράτη μέλη να προβλέψουν την έκταση των δικαιωμάτων τους για τα οποία μπορούν να τύχουν της συνδρομής του Ταμείου. Η αβεβαιότητα αυτή εξακολουθούσε να υπάρχει μέχρι τον Ιανουάριο του 1985, δηλαδή ακόμη και μετά τη λήξη της προθεσμίας για την υποβολή των αιτήσεων για το 1985.

Η βρετανική κυβέρνηση υπενθυμίζει σχετικά τη σημασία της αρχής της ασφάλειας του δικαίου, κατά τη νομολογία του Δικαστήριου, στο πλαίσιο των ενεργειών του Ταμείου, ιδίως μάλιστα όταν ένα μέτρο μπορεί να έχει ως συνέπεια να στερήσει ένα κράτος μέλος από την καταβολή μιας οικονομικής ενισχύσεως, την οποία δικαιούται (απόφαση της 26ης Μαΐου 1982, Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και Bundesanstalt für Arbeit κατά Επιτροπής, 44/81, Συλλογή 1982, σ. 1855, ιδίως σ. 1877).

Το Ηνωμένο Βασίλειο, μολονότι αναγνωρίζει ότι μια κάποια αβεβαιότητα σχετικά με το πραγματικό ποσό που θα χορηγηθεί είναι αναπόφευκτη, προβάλλει ότι αυτό δεν μπορεί να συμβαίνει όσον αφορά τους κανόνες του Ταμείου· ως προς το τελευταίο, πράγματι η

Επιτροπή δεν διαθέτει κανένα περιθώριο εκτιμήσεως.

Η *Επιτροπή* αμφισβητεί ότι με την εφαρμογή του εν λόγω κανόνα παραβιάστηκε η αρχή της ασφάλειας του δικαίου. Αφενός, αν ληφθεί υπόψη η ερμηνεία που είχε επικρατήσει προηγουμένως, η επίδικη απόφαση δεν επέφερε καμιά ουσιαστική μεταβολή· αφετέρου, δεν μπορεί να υπάρξει καμιά βεβαιότητα όσον αφορά τη συνδρομή του Ταμείου πριν από την οριστική απόφαση εγκρίσεως ενός συγκεκριμένου ποσού. Η έγκριση αυτή δεν υπόκειται σε κανένα σύστημα εθνικών ποσοστώσεων, αλλά εξαρτάται από ορισμένο αριθμό απρόβλεπτων στοιχείων για το αιτούν κράτος μέλος.

Η προαναφερθείσα απόφαση 44/81 είχε ως αντικείμενο την άρνηση της Επιτροπής να δεχτεί αίτηση πληρωμής που υποβλήθηκε εκπρόθεσμα, ενώ η αίτηση συνδρομής είχε εγκριθεί. Καμιά προσδοκία του είδους αυτού δεν δικαιολογούνταν εν προκειμένω ούτε βάσει της απόφασης της 23ης Ιουλίου 1984 ούτε εκείνης της 19ης Δεκεμβρίου του ιδίου έτους διότι με καμιά από τις αποφάσεις αυτές δεν είχε εγκριθεί το σύνολο του αιτηθέντος ποσού. Ο όρος ως προς τις αναλογικές μειώσεις είχε αναγγελθεί με την ίδια την επίδικη απόφαση και όχι εν συνεχεία. Εξάλλου, η εφαρμοστέα μέθοδος είχε ήδη σαφώς αναφερθεί με την απόφαση C(84) 1076, η οποία δεν είχε προσβληθεί δυνάμει του άρθρου 173 της Συνθήκης. Υπό τις προϋποθέσεις αυτές, η αβεβαιότητα (αν υπήρχε αβεβαιότητα) δεν μπορούσε να συνεχιστεί μέχρι το 1985.

3. *Παραβίαση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης*

Η *βρετανική κυβέρνηση* θεωρεί ότι ο κανόνας που θέσπισε η Επιτροπή και ο τρόπος με τον οποίο τον θέσπισε και τον εφάρμοσε (περιλαμβανομένων των μειώσεων που έγιναν) είναι καθ' όλα αντίθετοι προς την αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης. Κατά τη βρετανική κυβέρνηση, οι αιτούντες δικαιούνται να λάβουν τη συνδρομή του Ταμείου για τα προγράμματα που μπορούν να τύχουν της συνδρομής αυτής, τα οποία έχουν επιλεγεί κατά προτεραιότητα. Επομένως, η Επιτροπή δεν έχει εξουσία εκτιμήσεως που να της επιτρέπει να απορρίψει τις αιτήσεις που συγκεντρώνουν τα προβλεπόμενα κριτήρια. Σε περίπτωση ανεπάρκειας των διαθέσιμων πιστώσεων, εναπόκειται στην Επιτροπή να εγκρίνει πρώτα τις αιτήσεις που έχουν προτεραιότητα και να εφαρμόσει εν συνεχεία τις αναγκαίες μειώσεις σύμφωνα με τις προβλεπόμενες μεθόδους.

Η *Επιτροπή* δέχεται ότι μπορεί να υπάρχει θεμιτή προσδοκία ορισμένης ενισχύσεως από το Ταμείο, ωστόσο όμως ο αιτών δεν μπορεί να υποθέσει ότι θα του καταβληθεί το σύνολο της ενίσχυσης. Εναπόκειται στην Επιτροπή να χορηγήσει τις διαθέσιμες πιστώσεις, προβαίνοντας ενδεχομένως σε μειώσεις για ορισμένα προγράμματα και όχι για άλλα, σύμφωνα με τις « Κατευθύνσεις » που δημοσιεύτηκαν κατ' εφαρμογή της απόφασης 83/516/ΕΟΚ του Συμβουλίου.

4. *Παράλειψη διαβουλεύσεως με τη συμβουλευτική επιτροπή*

Η *βρετανική κυβέρνηση* ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή παρέλειψε να λάβει τη γνώμη της Επιτροπής του Ταμείου του άρθρου 124 της Συνθήκης, αντίθετα από τη διάταξη του άρθρου 1, παράγραφος 1, της απόφασης 83/517/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 17ης Οκτωβρίου 1983, για το καταστατικό της Επιτροπής του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΕ L 289, σ. 42). Ενώ η Επιτροπή ζήτησε τη γνώμη της επιτροπής αυτής για τις αιτήσεις ως προς το οικονομικό έτος 1984, ουδέποτε ζήτησε τη γνώμη της για τον εφαρμοστέο κανόνα για τις θέσεις εργασίας με μειωμένο ωράριο ούτε ως προς το οικονομικό έτος 1984 ούτε ως προς το οικονομικό έτος 1985. Καμιά από τις αποφάσεις της Επιτροπής δεν αναφέρει μια τέτοια διαβούλευση. Η μη τήρηση της υποχρέωσης

αυτής συνιστά, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, παράβαση ουσιώδους τύπου (βλέπε τελευταία τις αποφάσεις της 29ης Οκτωβρίου 1980, Roquette και Maïzena, συνεκδικαζόμενες υποθέσεις 138 και 139/79, ECR 1980, σ. 3333, ιδίως σ. 3393).

Η *Επιτροπή* ισχυρίζεται ότι έλαβε τη γνώμη της συμβουλευτικής επιτροπής για τις προταθείσες αποφάσεις του 1984, δέχεται όμως ότι δεν ζήτησε ρητώς τη γνώμη της για τον επίδικο κανόνα. Πράγματι, δεν είχε την υποχρέωση να το πράξει, διότι η συμβουλευτική επιτροπή γνώριζε καλώς τη μέθοδο υπολογισμού με βάση ορισμένο αριθμό ωρών ανά εβδομάδα, μέθοδος η οποία είχε επίσης εφαρμοστεί στο παρελθόν. Εξάλλου, δεν υποχρεούται να λάβει υπόψη όλες τις προτάσεις της συμβουλευτικής επιτροπής ή να ζητήσει και πάλι τη γνώμη της μετά την τροποποίηση του σχεδίου αποφάσεως επί του οποίου διατυπώθηκε ήδη γνώμη.

5. *Παράβαση ουσιώδους τύπου*

Επ' αυτού, η *βρετανική κυβέρνηση* προβάλλει απλώς ότι καμιά από τις αποφάσεις της Επιτροπής δεν συγκεντρώνει τις απαιτούμενες προϋποθέσεις τύπου και, επομένως, καμιά από αυτές δεν μπορεί να θεωρηθεί ως παράγουσα έννομα αποτελέσματα. Κατά συνέπεια, οι μειώσεις που επιβλήθηκαν με την επίδικη απόφαση δεν έχουν καμιά νόμιμη βάση.

Η *Επιτροπή* απορρίπτει το επιχείρημα αυτό, υποστηρίζοντας ότι η επίδικη απόφαση πληροί καθ' όλα τις τυπικές προϋποθέσεις. Όσον αφορά τα έγγραφα της 19ης και 21ης Δεκεμβρίου 1984, ισχυρίζεται ότι απέβλεπαν απλώς στο να καταστήσουν γνωστή στους αποδέκτες την άποψη της Επιτροπής ως προς το ζήτημα των μειώσεων σχετικά με την εργασία με μειωμένο ωράριο, που υλοποιήθηκε με την επίδικη απόφαση.

6. *Εσφαλμένη εφαρμογή του δικαίου*

Η *βρετανική κυβέρνηση* ισχυρίζεται εξάλλου ότι οι μειώσεις που έγιναν με την επίδικη απόφαση δεν είναι σύμφωνες με το παράρτημα της απόφασης αυτής για τις θέσεις εργασίας με μειωμένο ωράριο.

Κατά την άποψη της *Επιτροπής*, οι μειώσεις προκύπτουν από υπολογισμό στηριζόμενο στο σύνολο των πραγματικών ωρών εργασίας που γνωστοποίησαν οι αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου, σύνολο το οποίο μετατράπηκε σε εβδομάδες εργασίας (40 ωρών).

7. *Ανεπαρκής αιτιολογία*

Τέλος, η *βρετανική κυβέρνηση* ισχυρίζεται ότι, αντίθετα από το άρθρο 190 της Συνθήκης, καμιά από τις αποφάσεις της Επιτροπής ως προς τις θέσεις εργασίας με μειωμένο ωράριο δεν είναι αιτιολογημένη ή επαρκώς αιτιολογημένη.

Η *Επιτροπή* αντιτάσσει ότι η επίδικη απόφαση αναφέρει σαφώς σε τι συνίσταται η μέθοδος μειώσεως και γιατί έγινε η μείωση. Ειδικότερα, η μείωση που προέκυψε από τη μη αποδοχή ενός τμήματος του προγράμματος MSC ήταν επαρκώς αιτιολογημένη. Κατά συνέπεια, απορρίπτει επίσης το τελευταίο αυτό επιχείρημα της βρετανικής κυβερνήσεως.

IV — Απαντήσεις στις ερωτήσεις του Δικαστηρίου

Το Δικαστήριο κάλεσε την Επιτροπή να υποβάλει λεπτομερή σύνοψη των περιπτώσεων εφαρμογής του κανόνα « κατ' αναλογία » για την ενίσχυση στην απασχόληση με μειωμένο ωράριο και να εξηγήσει τη σχετική πρακτική που ακολούθησε πριν από την προσβαλλόμενη απόφαση.

Με την απάντησή της, η *Επιτροπή* περιγράφει δύο φακέλους που αφορούν αιτήσεις που υπέβαλαν αντιστοίχως το Βασίλειο των Κάτω Χωρών και η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας για το οικονομικό έτος 1984, καθώς και δύο άλλες περιπτώσεις που κρίθηκαν λιγότερο σαφείς. Όσον αφορά την πρακτική που ακολούθησε η Επιτροπή σχετικά με τις θέσεις εργασίας με μειωμένο ωράριο πριν από την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή δέχεται ότι ανακάλυψε τρεις περιπτώσεις στις οποίες τα προτεινόμενα προγράμματα προέβλεπαν την άσκηση δραστηριότητας με μειωμένο ωράριο, χωρίς η Επιτροπή να προβεί σε μειώσεις. Επομένως, η Επιτροπή δέχεται ότι, ελλείψει οποιασδήποτε άλλης ενδείξεως, το προσφεύγον έχει δίκαιο όταν ισχυρίζεται ότι καμιά μείωση δεν είχε γίνει πριν από το 1984 όσον αφορά ακριβώς την εργασία με μειωμένο ωράριο. Αντίθετα, η Επιτροπή αναφέρει ότι εμμένει στα άλλα επιχειρήματα που είχε προβάλει και που δεν αναφέρονται στο παρελθόν.

Η κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου κλήθηκε από το Δικαστήριο να διατυπώσει την άποψή της ως προς τη σημασία, για την εφαρμογή της αρχής της απαγόρευσης της αναδρομικότητας και των αρχών της ασφάλειας του δικαίου και της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης εν προκειμένω, της διάκρισης στην οποία προβαίνει η Επιτροπή όσον αφορά τις διάφορες φάσεις στη λήψη αποφάσεων για τη συνδρομή του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, δηλαδή εκείνες του καθορισμού του ύψους των ενισχύσεων για τα κράτη μέλη και εκείνες της οριστικής εγκρίσεως.

Απαντώντας, το *Ηνωμένο Βασίλειο* θεωρεί ότι η ύπαρξη διαφόρων φάσεων στη διαδικασία λήψεως των αποφάσεων ενισχύει τη σημασία των εν λόγω νομικών αρχών. Όταν ένα κράτος υποβάλλει αίτηση για προγράμματα που μπορούν να τύχουν της συνδρομής του Ταμείου και τα οποία έχουν προτεραιότητα, το κράτος αυτό μπορεί νομίμως να υπολογίζει ότι θα τύχει της συνδρομής του Ταμείου, βάσει των ισχυόντων κανόνων και υπό την επιφύλαξη μόνο των μειώσεων που μπορούν να γίνουν σύμφωνα με τις υπάρχουσες κατευθύνσεις. Εν προκειμένω, Επιτροπή πρότεινε στις 22 Ιουνίου 1984 στη συμβουλευτική επιτροπή του Ταμείου να καταβάλει ολόκληρο το ποσό. Μόνο μετά τη συνεδρίαση της συμβουλευτικής επιτροπής, η Επιτροπή αποφάσισε να προβεί στις μειώσεις, αυτός δε είναι ο λόγος για τον οποίο η απόφαση της 23ης Ιουλίου 1984 όριζε ότι οι μειώσεις αυτές θα γίνουν κατά το χρόνο πληρωμής. Αυτό δείχνει σαφώς ότι η απόφαση για την πραγματοποίηση των μειώσεων ελήφθη μεταξύ Ιουνίου και Ιουλίου του 1984 και ότι συνιστούσε νέα κανονιστική ρύθμιση και όχι κανονιστική ρύθμιση αποτελούσα συνέχεια οποιασδήποτε αναγνωρισμένης ή σιωπηρής διοικητικής πρακτικής.

Εξάλλου, το Δικαστήριο κάλεσε τη βρετανική κυβέρνηση να εξηγήσει την ακολουθούμενη πρακτική όσον αφορά τον υπολογισμό των εθνικών ενισχύσεων και ενισχύσεων της τοπικής αυτοδιοικήσεως για την απασχόληση με μειωμένο ωράριο. Πράγματι, το Δικαστήριο ζήτησε να πληροφορηθεί αν οι αρμόδιες βρετανικές αρχές εφαρμόζουν ή όχι τον κανόνα « κατ' αναλογία » σε παρόμοιες περιπτώσεις.

Στην ερώτηση αυτή, το *Ηνωμένο Βασίλειο* απαντά ότι δεν υπάρχουν στο Ηνωμένο Βασίλειο γενικοί κανόνες που έχουν εφαρμογή σε προγράμματα του τύπου αυτού και ότι η πρακτική ποικίλλει σημαντικά από το ένα πρόγραμμα στο άλλο. Στο « Community Programme » που διαχειρίζεται το MSC, για το οποίο γίνεται λόγος στην παρούσα υπόθεση, το ποσό της μισθολογικής ενισχύσεως καθορίστηκε με κατ' αποκοπή συντελεστή 67 UKL ανά εβδομάδα. Καταβάλλεται στον υπεύθυνο που εκτελεί το πρόγραμμα, για καθένα από τα πρόσωπα που απασχολεί ανεξάρτητα από τον αριθμό των ωρών εργασίας. Πάντως, επειδή ο υπεύθυνος υποχρεούται να καταβάλλει στους συμμετέχοντες το συνήθη μισθό στο συγκεκριμένο επάγγελμα, το ύψος της ενισχύσεως μπορεί να καθορίζει τον αριθμό των ωρών εργασίας. Επομένως, ο συντελεστής της ενισχύσεως είναι αυτός που καθορίζει τον αριθμό των ωρών εργασίας και όχι το αντίθετο. Σε άλλα προγράμματα, η ενίσχυση είναι ίση με ορισμένο ποσοστό του μισθού που

καταβάλλει ο εργοδότης, ανεξάρτητα από τον αριθμό των ωρών εργασίας, έστω και αν ο αριθμός των ωρών εργασίας είναι ασφαλώς ένας από τους παράγοντες που επηρεάζουν το επίπεδο του καταβαλλόμενου μισθού.

V — Προφορική διαδικασία

Στην προφορική διαδικασία, η Επιτροπή, όπως είχε πει η ίδια με τις απαντήσεις της στις ερωτήσεις του Δικαστηρίου, παραιτήθηκε από το πρώτο της επιχείρημα και δέχτηκε ότι καμιά μείωση δεν είχε γίνει πριν από το έτος 1984 όσον αφορά ειδικότερα τις θέσεις εργασίας με μειωμένο ωράριο. Το Ηνωμένο Βασίλειο, όπως εξάλλου και η Επιτροπή, διεύρυναν το περιεχόμενο των υπομνημάτων τους. Επί ερωτήσεως του Δικαστηρίου, η Επιτροπή εξήγησε ότι, στο τέλος του 1983, συνειδητοποίησε τη δυνατότητα να προβεί σε ειδικές μειώσεις όσον αφορά τις θέσεις εργασίας με μειωμένο ωράριο, δίστασε όμως να το πράξει.

K. Bahlmann
εισηγητής δικαστής